

Uppsala kommun
uppsala.kommun@uppsala.se

Rektorn vid Björkvallsskolan
lisbeth.beckman@uppsala.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Björkvallsskolan
i Uppsala kommun

Tillsyn i Björkvallsskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Uppsala kommun under 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Björkvallsskolan besöktes av Skolinspektionen den 4 och 5 september 2013.

Fakta om skolan

Björkvallsskolan omfattar årskurserna 6 - 9. Skolan är belägen ca 22 km norr om Uppsalas stadskärna. På skolan går det 300 elever, jämt fördelade mellan de olika årskurserna. De flesta eleverna kommer från Björklinge med omnejd i Uppsala kommun, men på skolan går även elever som tillfälligt vistas i kommunen.

Undervisningen bedrivs i en byggnad med en stor gemensam yta som förbinder de olika klasserna årskursvis och ger enkel tillgång till rum för praktiskt-estetiska ämnen, laborationer mm. Skolans bibliotek är tillgängligt för lån och klassbesök alla skoldagar. Inom skolområdet finns en gymnastikbyggnad med tillhörande träningsplaner och en skolmatsal.

Skolan leds av en rektor och en biträdande rektor. Lärarna är indelade i fyra arbetslag, ett för varje årskurs. Vid skolan finns även två särskilda undervisningsgrupper.

Kunskapsresultat

Enligt den nationella statistiken gällande ämnesproven i årskurs 6 för läsåret 2012/13 var det mellan 60,8 och 89,9 procent som nådde kravnivån i de olika ämnesproven i matematik. För ämnet svenska är motsvarande resultat mellan 74,7 och 94,9 procent och för engelska mellan 77,2 och 84,8 procent.

Det genomsnittliga meritvärdet för årskurs 9 var samma läsår 201,1 vilket är en tydlig försämring sedan läsåret 2011/12 då meritvärdet var 210. Andelen elever som nått målen i alla ämnen har också sjunkit från 83,2 procent läsåret 2011/12 till 73,4 procent läsåret 2012/13.

Helhetsbedömning

Skolinspektionens samlade bedömning är att det i verksamheten vid Björk-vallsskolan finns områden som måste förbättras.

Eleverna har inte ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Särskilt stöd utreds inte skyndsamt och åtgärdsprogrammen är av varierande kvalitet.

Skolinspektionen bedömer att kunskapsresultaten är låga och att de sjunkit betydligt under det senaste året. Med bakgrund av detta är det särskilt angeläget att rutinerna kring det särskilda stödet stärks.

Vid skolan bedrivs ett förebyggande och främjande värdegrundsarbete vilket givit positiva effekter gällande trygghet och studiero.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på de brister som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse och uppfylla författningarnas krav.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Uppsala kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 15 januari 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Uppsala kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Se till att eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och hålls informerade i frågor som rör dem.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna ha ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och hållas informerade i frågor som rör dem. Barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem.

Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som behandlar deras inflytande över utbildningen.

Av läroplanen framgår bland annat att läraren ska utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan. Rektorn har ett ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

I de intervjuer som vid tillsynstillfället genomfördes med elever i årskurs 6 och 7 framgick att eleverna anser att de får vara med och bestämma eftersom de har elevråd. Samma åsikt framförs i intervjun med elever från årskurs 8 och 9. Samtidigt riktas kritik från eleverna över att elevrådsmöten ofta ställts in.

I intervjun med lärarna uppges att elevrådet inte fungerar, men att klassråden gör det. Lärarna uttrycker att de måste bli bättre på elevinflytande.

Vid intervjuer med eleverna och i samtal med skollädares framkom vidare att skolans nuvarande ordningsregler inte tagits fram under medverkan av de elever som nu går på skolan. "Det har alltid varit samma regler". Eleverna uppges också att de framfört kritik mot vissa punkter i reglerna utan att deras synpunkter vunnit gehör eller prövats i något forum.

I Skolinspektionens enkät hösten 2012 inför tillsynen bland eleverna i årskurs 9 framgår att en klar majoritet av eleverna under rubriken Delaktighet och inflytande instämmer i påståendet att "det är bara lärarna som bestämmer vad vi ska arbeta med på lektionerna". Vidare anser 55 procent av dem i påståendet "på lektionerna är vi elever med och bestämmer på vilket sätt vi ska arbeta med olika skoluppgifter" stämmer ganska dåligt.

Detta verifieras av Uppsalas egna enkätresultat från våren 2013, avseende grundskolor. I den anger endast 45 procent av eleverna vid Björkwallsskolan att de i sin klass "är med och bestämmer hur vi ska arbeta med olika skoluppgifter". Därmed hamnar skolan på femte plats från slutet bland kommunens 25 grundskolor i sin skattning av sina möjligheter att utöva inflytande över utbildningen.

Skolinspektionens samlade bedömning är att skolan inte tillräckligt aktivt arbetat med att skapa medvetande om elevinflytande och därmed inte heller utvecklat arbetsformer som förbereder för ett aktivt samhällsengagemang.

Sammanfattningsvis framgår av utredningen att det finns brister i skolans arbete med delaktighet och inflytande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen Uppsala kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 9 § skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Särskilt stöd**Bedömning**

Uppsala kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Se till att elevernas behov skyndsamt utreds
- Se till att åtgärdsprogrammen anger vilka elevernas behov är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas

Motivering

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, så ska detta anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges ett sådant stöd.

Beslut om åtgärdsprogram ska tas av rektorn och där anges vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Vid verksamhetsbesök och i intervjuer med rektorn, lärare och en representant för elevhälsan framgår att kravet på skyndsamt utredning av elevernas behov inte alltid uppfyllts av skolan. Det har förekommit att behov har anmälts till rektorn men utredning har inte startats, eftersom rektorn velat invänta medgivande från elevens föräldrar. Något sådant medgivande krävs dock inte i lagstiftningen och tidsutdräkten är därför inte godtagbar.

Inför tillsynsbesöket har Skolinspektionen fått ta del av exempel på åtgärdsprogram som upprättats på Björkvallsskolan. Flera åtgärdsprogram uppvisar brister. Elevernas behov framgår inte alltid tydligt. De åtgärder som avses användas för att stötta eleven är mycket allmänt beskrivna och inte tydligt kopplade till elevens behov. Vidare saknas uppgifter om när uppföljning ska ske och vem som ska ansvara för den.

Skolinspektionens samlade bedömning är att skolans arbete med särskilt stöd på Björkvallsskolan måste vidareutvecklas så att eleverna kan tillförsäkras det stöd de har rätt till.

Sammanfattningsvis framgår av utredningen att elever i behov av stöd inte utreds skyndsamt och att innehållet i åtgärdsprogram har varierande kvalitet. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och Uppsala kommun föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

3 kap. 8 § första stycket och 9 § skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Kristina Dhenstrand
Utredare/Beslutsfattare

Erica Sahlin
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.